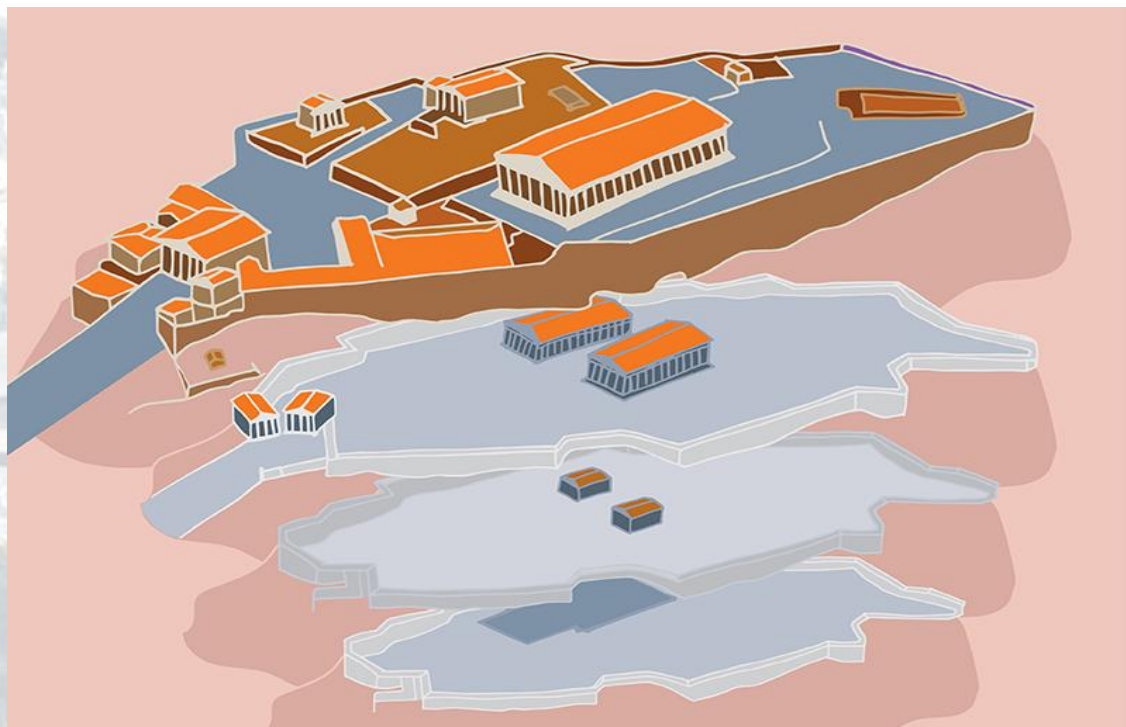

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ακρόπολη: μια ιστορία δίχως τέλος

**Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για μαθητές από Δ'
Δημοτικού μέχρι ΣΤ' Δημοτικού**

Υλικό προετοιμασίας και αξιοποίησης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	2
Περιγραφή προγράμματος	2
Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης..	4
Οδηγίες χρήσης υλικού	5
Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη.....	7
ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ.....	8
Πληροφορίες	9
❖ <i>Η Ακρόπολη</i>	9
❖ <i>Το Μουσείο Ακρόπολης</i>	13
Εποπτικό υλικό	18
Συμπεριφορά στο Μουσείο	25
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ	26
Προτεινόμενες Δραστηριότητες.....	27
Ενδεικτική βιβλιογραφία.....	29

Εισαγωγή

Η οργάνωση και η προετοιμασία της σχολικής επίσκεψης και συμμετοχής σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από τους αρχαιολόγους του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Ακρόπολης, είναι ένα σημαντικό συστατικό της επιτυχίας του προγράμματος. Εκτός από την περιήγηση μέσα στους χώρους του Μουσείου και τη γνωριμία των παιδιών με τα αντικείμενα, την ιστορία, την τέχνη και το παρελθόν τους, κρίνεται ως μείζονος σημασίας η δημιουργία γόνιμου εδάφους για να καλλιεργηθεί η γνώση που θα λάβουν. Σε αυτό το πλαίσιο παραθέτουμε το παρόν υλικό που θα μπορέσετε να αξιοποιήσετε στην τάξη πριν την επίσκεψη στο Μουσείο και την πραγματοποίηση του προγράμματος για να διευκολύνετε τη λήψη της γνώσης, αλλά και μετά την επίσκεψη.

Περιγραφή προγράμματος

Έχετε επιλέξει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Ακρόπολη: μια ιστορία δίχως τέλος» που απευθύνεται σε μαθητές της Δ' – ΣΤ' τάξης Δημοτικού. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιείται περιήγηση σε όλους τους εκθεσιακούς χώρους του Μουσείου της Ακρόπολης για να αποκαλυφθεί μέσα από τα εκθέματα η διαχρονική πορεία της περίφημης αθηναϊκής Ακρόπολης και πως διαμορφώθηκε όπως σώζεται σήμερα. Ωστόσο η περιήγηση πραγματοποιείται με παιγνιώδη τρόπο καθώς τα παιδιά καλούνται να παίξουν πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια φανταστική περιπέτεια με βάση τον μύθο του Μινώταυρου και του Θησέα. Ο περίφημος ήρωας και βασιλιάς της Αθήνας Θησέας χρειάζεται βοήθεια για να ολοκληρώσει την αποστολή απελευθέρωσης των 14 νέων της Αθήνας από τον λαβύρινθο του Μινώταυρου. Μέσα από αντιπροσωπευτικά εκθέματα της Ακρόπολης οι μαθητές πλοηγούνται στον χρόνο και στην τέχνη, γνωρίζουν αρχαιότητες που αποτυπώνουν τις περιπέτειες του Ιερού Βράχου και τα συνδέουν με τα γεγονότα που προκάλεσαν τις μεγάλες αλλαγές στη μορφή του πιο σημαντικού ιερού της πόλης.

Ερωτήματα όπως αν η Ακρόπολη είχε πάντα τη μορφή που έχει σήμερα αν υπήρξαν και παλαιότεροι ναοί πριν από τον Παρθενώνα απαντώνται ευφάνταστα. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος τα παιδιά κατανοούν ότι η ιστορία της Ακρόπολης χάνεται στα βάθη του χρόνου αλλά συνεχίζεται μέχρι σήμερα και θα εξακολουθήσει και στο μέλλον.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 90' (εκτιμώμενη διάρκεια) και διαρθρώνεται σε 3 μέρη:

1. Έναρξη προγράμματος:

Συγκεντρωνόμαστε στο ισόγειο του Μουσείου κοντά στις μακέτες της Ακρόπολης. Ο αρχαιολόγος εξηγεί στα παιδιά και σε εσάς τους συνοδούς εκπαιδευτικούς το πρόγραμμα. Συγκεκριμένα πληροφορεί την ομάδα ότι το πρόγραμμα περιλαμβάνει έναν ευχάριστο περίπατο μέσα στο Μουσείο αλλά όχι μόνο. Η ιστορία του λόφου θα ξετυλιχθεί μέσα από ένα παιχνίδι αναζήτησης. Οι ρόλοι (εκπρόσωπος Θησέα, Μινώταυρος, Αθηναίοι) μοιράζονται από τον αρχαιολόγο.

Σε αυτό το σημείο ξεκινά το πρόγραμμα με την αφήγηση από τον αρχαιολόγο.

2. Περιήγηση στο Μουσείο:

Σε συγκεκριμένες στάσεις-ιστορικούς σταθμούς ο αρχαιολόγος κάνει μια εισαγωγή δίνοντας τις βασικές πληροφορίες για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο μέσα από κάρτες- επιστολές του ίδιου του Θησέα. Οι κάρτες-επιστολές βοηθούν τους μαθητές να κατευθυνθούν στον κατάλληλο εκθεσιακό χώρο του Μουσείου με εκθέματα από τη συγκεκριμένη περίοδο. Παράλληλα οι μαθητές εισάγονται στις συνθήκες που επικρατούν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο στην Ακρόπολη. Ακολουθεί ανάγνωση γρίφου με σημαντικά στοιχεία έτσι ώστε οι μαθητές να ανακαλύψουν το έκθεμα που κρύβει το μαγικό εργαλείο που έχει ανάγκη ο Θησέας. Μόλις η ομάδα βρει το έκθεμα παραδίδεται στον Μινώταυρο η κάρτα με το μαγικό εργαλείο και απελευθερώνεται ένας νέος και μία νέα από τον λαβύρινθο. Σε κάποιες από τις επτά στάσεις επεμβαίνει ο Μινώταυρος με στόχο να μπερδέψει τα παιδιά και να τα αποπροσανατολίσει έτσι ώστε να μην βρουν το σωστό αντικείμενο. Ο αρχαιολόγος υποστηρίζει την αφήγηση με εποπτικό υλικό και με σχολιασμό όπου είναι απαραίτητο.

3. Επίλογος:

Η περιήγηση και το ταξίδι στον χρόνο ολοκληρώνεται στον πρώτο όροφο στη βόρεια πλευρά όπου παραδίδεται στον αρχαιολόγο το υλικό που χρησιμοποιήθηκε για το πρόγραμμα.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης

Στόχοι

Οι μαθητές:

- ❖ Να γνωρίσουν το Μουσείο Ακρόπολης και τις συλλογές του και να κατανοήσουν την αξία του μέσω της αυθεντικότητας και της υλικότητας των μουσειακών αντικειμένων.
- ❖ Να κατανοήσουν την πολυεπίπεδη αξία του υλικού πολιτισμού.
- ❖ Να αντιληφθούν την έννοια του παρελθόντος και του χρόνου.
- ❖ Να αντιληφθούν την έννοια της αλλαγής των εποχών και της ιστορικής συνέχειας ενός τόπου και πιθανότατα να συνδεθούν με αυτόν και την ιστορία του.
- ❖ Να ενισχύσουν την παρατηρητικότητά τους, τη δημιουργική και την κριτική τους σκέψη.
- ❖ Να αναπτύξουν ερευνητική διάθεση.
- ❖ Να καλλιεργήσουν την αισθητική τους.
- ❖ Να ενισχύσουν τη συναισθηματική τους νοημοσύνη, την ομαδικότητα και τη συνεργασία.
- ❖ Να κατανοήσουν πιο ουσιαστικά τη διδακτέα ύλη τους.
- ❖ Να ψυχαγωγηθούν.

Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι

- ❖ Αφήγηση,
- ❖ Μουσειακό θέατρο - Παιχνίδια ρόλων ζωντανής δράσης,
- ❖ Παιχνίδι αναζήτησης,
- ❖ Ερωταποκρίσεις – παρατήρηση και εξερεύνηση αυθεντικών, αρχαίων αντικειμένων.

Οδηγίες χρήσης υλικού

Το παρακάτω υλικό περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες για την Ακρόπολη και το Μουσείο Ακρόπολης καθώς και εποπτικό υλικό και συνδέσμους για να αποκτήσετε επιπλέον πληροφορίες αν το επιθυμείτε. Παράλληλα παραθέτουμε ενδεικτική βιβλιογραφία για τα προαναφερόμενα σε περίπτωση που θέλετε να ερευνήσετε περαιτέρω ή να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας. Σκοπός του παρόντος υλικού είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές με τον χώρο, τον χρόνο και τη θεματική εξασφαλίζοντάς τους το απαραίτητο χρονικό διάστημα για την ωρίμανση της ιδέας της επίσκεψης σε έναν χώρο πολιτισμού και κατ' επέκταση την επιθυμία για μια πιο ουσιαστική γνωριμία με αυτόν και εμπλουτισμό των γνώσεων τους. Εσείς θα επιλέξετε τους τρόπους αξιοποίησης του υλικού ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά των μαθητών σας. Ωστόσο, ως επιπλέον πιθανούς τρόπους διαχείρισης του υλικού θα μπορούσαμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Διαβάστε πολύ προσεκτικά τα κείμενα και περιηγηθείτε πρώτα εσείς στα προτεινόμενα links για να σχεδιάσετε τον τρόπο επικοινωνίας της πληροφορίας στους μαθητές σας. Στόχος του προγράμματος είναι να λάβουν τη γνώση για το συγκεκριμένο θέμα αλλά παράλληλα όλοι επιθυμούμε να ψυχαγωγηθούν εποικοδομητικά, και να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η παρατήρηση, η συνεργασία, η ορθή κοινωνική συμπεριφορά σε πολυσύχναστους χώρους με συγκεκριμένους κανονισμούς, ο σεβασμός στα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν τεκμήρια μνήμης και ιστορίας. Η ουσιαστική συμμετοχή τους μετατρέπει σε σημαντικούς κοινωνούς πολιτισμού.
2. Παρακολουθήστε με τους μαθητές σας μέσα στην τάξη τα σύντομα βίντεο που προτείνονται με τους συνδέσμους γιατί η εικόνα μιλά από μόνη της. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά αποκτούν μια πρώτη επαφή με το Μουσείο και τις συλλογές του, και μέσα από την εξοικείωση εμπλέκονται συναισθηματικά.
3. Χρησιμοποιήστε το εισαγωγικό κείμενο για το Μουσείο Ακρόπολης και την Ακρόπολη και ενθαρρύνετε τους μαθητές να αναζητήσουν περισσότερα για την ιστορία του Ιερού Βράχου και το Μουσείο στο διαδίκτυο ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με τη βοήθεια κάποιου ενήλικου συνοδού. Έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν έναν μέσο οικείο γι' αυτούς, τις νέες τεχνολογίες, για εξερεύνηση πέρα από τα όρια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που κάποιοι μαθητές σας έχουν ήδη επισκεφθεί

τόσο τον λόφο της Ακρόπολης, όσο και το Μουσείο της Ακρόπολης καλό θα ήταν να τους ζητηθεί να επικοινωνήσουν τις εντυπώσεις τους έτσι ώστε να ανοίξει η συζήτηση πάνω στο θέμα.

4. Δοκιμάστε να εντάξετε την προετοιμασία για την επίσκεψη στο Μουσείο σε κάποιο από τα μαθήματα του ωρολόγιου προγράμματός σας.
5. Παράλληλα, στο πλαίσιο σύνδεσης της μουσειακής μάθησης και εμπειρίας με το σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία το εν λόγω υλικό αλλά και το ίδιο το πρόγραμμα θα μπορούσε να συνδεθεί με την ύλη συγκεκριμένων μαθημάτων (βλ. παρακάτω).

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη

1. **Ιστορία, Δ΄ Δημοτικού**
2. **Μελέτη Περιβάλλοντος, Δ΄ Δημοτικού**
3. **Γλώσσα, Δ΄ Δημοτικού**
4. **Ιστορία, Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού**
5. **Εικαστικά, Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού**
6. Εργαστήρια Δεξιοτήτων: **E80. «[Μουσεία και Αειφόρος Ανάπτυξη](#)»**

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Πληροφορίες

Η Ακρόπολη

Η Ακρόπολη, το άκρον της πόλης, είναι ένας χαμηλός λόφος που δεσπόζει στο κέντρο της σύγχρονης Αθήνας. Η ιστορία του χάνεται στα βάθη του χρόνου. Μπορεί για τους περισσότερους σήμερα να ταυτίζεται με τα σπουδαία οικοδομήματα του Περικλείου αρχιτεκτονικού προγράμματος των μέσων του

5^{ου} αι. π.Χ., αλλά ο ιερός λόφος γνώρισε πολλές αλλαγές κατά τη διάρκεια των αιώνων. Στην αρχή της ιστορίας του, κατά την **Ύστερη Νεολιθική Εποχή (4.000-3200π.Χ.)**, οι άνθρωποι της Αττικής επιλέγουν την κορυφή και τις πλαγιές του ως τόπο κατοικίας καθώς ο βράχος είναι ένα φυσικό οχυρό και στους πρόποδες του υπάρχουν φυσικές πηγές με πόσιμο νερό. Αργότερα,

Μια θεά – πολλές λατρείες

Η λατρεία της θεάς Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη δεν ήταν μία αλλά περισσότερες, καθώς η θεά είχε πολλές υποστάσεις. Έτσι, σε κάθε εποχή υπήρχαν περισσότεροι από ένας ναοί και βωμοί γι' αυτήν. Οι δύο βασικές λατρείες της ήταν αυτές της Αθηνάς Πολιάδας - προστάτριας της πόλης- που τοποθετείται στη βόρεια πλευρά του λόφου και της Αθηνάς Παρθένου ή Προμάχου -πολεμική Αθηνά- που βρίσκεται στη νότια πλευρά. Λατρευόταν επίσης ως Αθηνά Νίκη, Αθηνά Εργάνη, Αθηνά Υγεία κ.ά.

κατά τη μυκηναϊκή εποχή (1600-1100π.Χ.) στην κορυφή του βράχου κατασκευάζεται το ανακτορικό συγκρότημα του τοπικού ηγεμόνα με διοικητικά κτήρια, κατοικίες των ευγενών και ιερά για τη θεά Αθηνά. Για την ενίσχυση της οχύρωσης της Ακρόπολης προστίθεται ένα ισχυρό τείχος γύρω στα μέσα του 13^{ου} αι π.Χ.

Γύρω στον **8^ο αι. π.Χ.** η Ακρόπολη μεταμορφώνεται αποκλειστικά σε ιερό χώρο με κυρίαρχη λατρεία αυτή της θεάς Αθηνάς όπως καταδεικνύουν τα λίγα κατάλοιπα των πλινθοκτιστων ναών της γεωμετρικής εποχής (1100-700 π.Χ.).

Μέσα στον **6^ο αι. π.Χ.** ο λόφος αρχίζει να αντανakλά τη σταδιακή ανάπτυξη και άνθιση της Αθήνας. Νέοι, λίθινοι μνημειακοί ναοί ανεγείρονται στη θέση των προηγούμενων και

ο τόπος γεμίζει με αφιερώματα των Αθηναίων προς την αγαπημένη τους θεά.

Άλλες λατρείες στην Ακρόπολη
Εκτός από την Αθηνά στην Ακρόπολη λατρεύονταν κι άλλες θεότητες τόσο πάνω στον Βράχο όσο και στις πλαγιές. Μερικές από αυτές ήταν η Άρτεμις Βραυρωνία, η Αφροδίτη, ο Δίας, ο Ποσειδώνας, ο Πάνας, ο Απόλλωνας κ.ά.

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25145>

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis/ta-iera>

Για την περσική καταστροφή
<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/oi-perses-katastrefoyn-tin-akropoli-tis-athinas-480-ph-binteio>

Η αυγή του 5^{ου} αι. π.Χ. βρίσκει τους Αθηναίους αντιμέτωπους με τον μεγαλύτερο στρατό της εποχής, αυτόν της Περσικής αυτοκρατορίας. Αμέσως μετά την νίκη τους στη μάχη του Μαραθώνα, οι Αθηναίοι ξεκινούν την ανέγερση ενός νέου ναού για την θεά Πρόμαχο ή Παρθένο στη θέση του προηγούμενου του 6^{ου} αι. π.Χ., ώστε να ευχαριστήσουν τη θεά για τη βοήθεια που τους προσέφερε στη μάχη.

Δέκα χρόνια αργότερα, το 480 π.Χ., ο ημιτελής αυτός ναός όπως και ολόκληρη η αρχαϊκή Ακρόπολη καταστρέφεται από τους Πέρσες όταν καταφτάνουν για δεύτερη φορά εναντίον των ελληνικών πόλεων-κρατών. Παρά την

καταστροφή της Ακρόπολης οι περσικοί πόλεμοι αποτελούν την καμπή εκείνη της ιστορίας που μετέτρεψε την Αθήνα σε ηγέτιδα δύναμη του Αιγαίου και

της δηλιακής συμμαχίας. Έτσι, 33 χρόνια μετά οι Αθηναίοι υπό την ηγεσία του Περικλή ξεκινούν την οικοδόμηση νέων και πιο μεγαλόπρεπων ναών που θα αντικαταστήσουν τους κατεστραμμένους αρχαϊκούς αλλά και θα προβάλλουν παντού το μεγαλείο και τη δύναμη της Αθηναϊκής δημοκρατίας. Σπουδαίοι ναοί όπως ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο, ο Ναός της Αθηνάς Νίκης κατασκευάζονται στο β' μισό του 5^{ου} αι. π.Χ.

Οι κάτοικοι της Αθήνας ανεβαίνουν στην Ακρόπολη για να πάρουν μέρος στις μεγάλες γιορτές προς τιμή της θεάς Αθηνάς αλλά και να της προσφέρουν δώρα, άλλοτε μικρά από φθηνά υλικά και άλλοτε πανάκριβα όπως τα μαρμάρινα αγάλματα είτε για να την παρακαλέσουν να σταθεί δίπλα τους σε δύσκολες στιγμές, είτε για να την ευχαριστήσουν για τη βοήθεια που τους έδωσε όταν τη ζήτησαν.

Εκτός από τα μεγάλα ιερά της Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη ιδρύονται, ανάμεσα σε άλλα στη

Περισσότερα για τους ναούς της κλασικής εποχής

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiako-i-horo-i-i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/athina-parthenos-oi-epigrafes>

<https://www.theacropolismuseum.gr/o-naos-tis-athinas-nikis>
<https://www.theacropolismuseum.gr/erehtheio>

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

νότια πλαγιά, και δύο πολύ σημαντικά ιερά για τους Αθηναίους που προορίζονται για άλλους θεούς. Πρόκειται για το ιερό του Ασκληπιού, που λειτουργεί και ως θεραπευτήριο, και για το ιερό και το θέατρο του Διονύσου, όπου διαδραματίζονται οι δραματικοί αγώνες κατά τη διάρκεια των μεγάλων Διονυσίων.

Μετά την εποχή του Περικλή η Ακρόπολη παραμένει το σημαντικότερο ιερό της πόλης πάντα αφιερωμένο στη θεά Αθηνά, μέχρι την επικράτηση του χριστιανισμού. **Στις αρχές του 6^{ου} αι. μ.Χ.** ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε εκκλησία. Οι περιπέτειες της Ακρόπολης συνεχίζονται όταν τον **13^ο αι.** μετά τη τέταρτη Σταυροφορία οι Φράγκοι καταλαμβάνουν την Αθήνα, μετατρέπουν τον Παρθενώνα σε καθολική εκκλησία και προσαρμόζουν τα υπόλοιπα κτήρια σε παλάτια. Κατά την Οθωμανική κυριαρχία (**1456-1833**) στην Ακρόπολη εγκαθίσταται η Οθωμανική φρουρά και ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε τζαμί.

Το **1687** αποτέλεσε μια καθοριστική στιγμή για την αλλαγή της όψης του βράχου της Ακρόπολης.

Περισσότερα για την ιστορία της Ακρόπολης και των μνημείων της :
<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/hronologio-diadrastiki-efarmogi>

<https://www.acropolismuseumkids.gr/video/8-mia-parakseni-volastin-akropoli.html>

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2384

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh3530.jsp?obj_id=2384

Την περίοδο του Βενετοτουρκικού πολέμου ο στρατός των Βενετών με στρατηγό τον Μοροζίνι πολιορκεί την Ακρόπολη. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας οι Βενετοί στρέφουν τα κανόνια τους προς τον Παρθενώνα και τον βομβαρδίζουν. Καθώς οι Οθωμανοί είχαν αποθηκεύσει το μπαρούτι τους μέσα στον ναό, το πλήγμα που επιφέρουν οι κανονιοβολισμοί του Μοροζίνι είναι μοιραίο, όταν η εκρηκτική ύλη σκάει και καταστρέφεται το μεγαλύτερο μέρος του ναού. Οι Βενετοί καταφέρνουν να επικρατήσουν για ένα χρόνο στην Αθήνα κι έπειτα η πόλη και η Ακρόπολη ανακαταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Για τις περιπέτειες του
Παρθενώνα
<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25141>

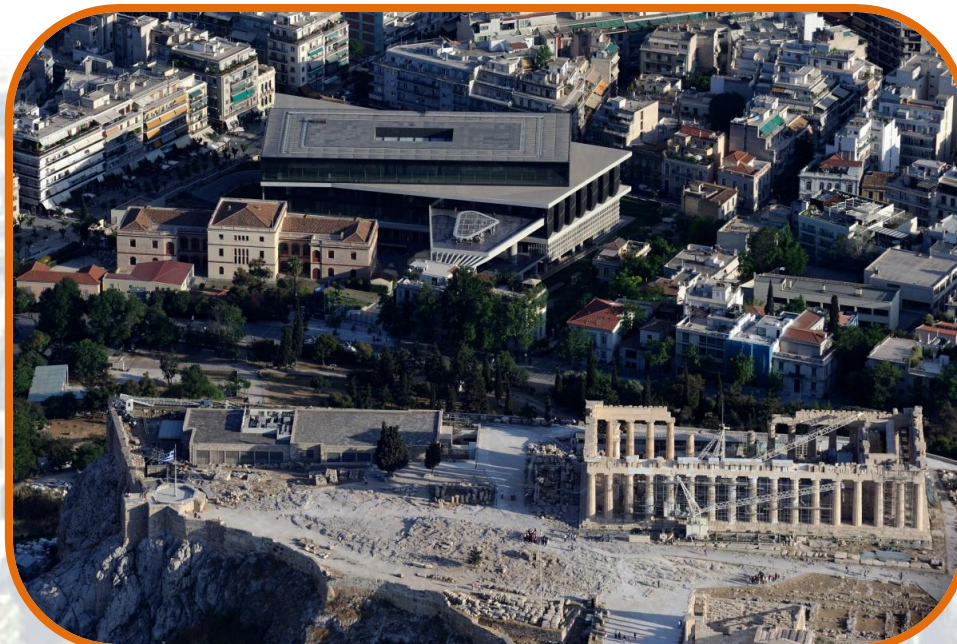
Εκείνη την εποχή ξεκινά και η απομάκρυνση τμημάτων της διακόσμησης του Παρθενώνα σε χώρες της Ευρώπης. Μετά την έκρηξη, πολλά θραύσματα από τον Παρθενώνα διασκορπίζονται πάνω και γύρω από τον βράχο δίνοντας τη δυνατότητα στους μισθοφόρους του Μοροζίνι να συλλέξουν τμήματα αρχαίων γλυπτών και να τα μεταφέρουν στις ιδιωτικές τους συλλογές σε διάφορα σημεία της Ευρώπης. Η απόσπαση αρχαιοτήτων από την Ακρόπολη συνεχίζεται και τους επόμενους αιώνες με αποκορύφωμα την βίαιη απομάκρυνση του μισού σωζόμενου γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα από το συνεργείο του Thomas Bruce, Λόρδου του Έλγιν στις **αρχές του 19ου αιώνα**.

Σήμερα η Ακρόπολη αποτελεί παγκόσμιο μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την Unesco. Τα μνημεία της συντηρούνται και αναστηλώνονται με βάση τις συστηματικές μελέτες που γίνονται από αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες και συντηρητές και με τη χρήση των κατάλληλων υλικών που προασπίζουν τη διατήρηση και ανάδειξη τους.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Το Μουσείο Ακρόπολης

Το Μουσείο Ακρόπολης άνοιξε τις πύλες του για το κοινό το καλοκαίρι του **2009**. Πρόκειται για ένα αρχαιολογικό μουσείο με θεματικό χαρακτήρα, δηλαδή όλες οι συλλογές του προέρχονται από έναν μόνο χώρο: την αθηναϊκή Ακρόπολη και τις πλαγιές της. Αντικατέστησε το παλιό μουσείο, που θεμελιώθηκε στον Ιερό Βράχο το **1865**, το οποίο δεν μπορούσε να ανταποκριθεί εκθεσιακά στον όγκο των ευρημάτων από τις ανασκαφές του **19^{ου}**

Περισσότερα για το Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-istoria-toy-moyseioy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/ktirio-toy-moyseioy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/eikoniki-periigisi-sto-moyseio-akropolis>

αι. στην Ακρόπολη, στο πλήθος των αρχιτεκτονικών γλυπτών που απομακρύνθηκαν από τα αρχαία μνημεία για να προστατευτούν από την ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά και στον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών. Το αρχιτεκτονικό σχέδιο του νέου κτηρίου βασίστηκε στη μελέτη των Bernard Tschumi και Μιχάλη Φωτιάδη που κέρδισαν τον τέταρτο σε σειρά αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε το **2000**. Η επιλογή της θέσης αλλά και ο σχεδιασμός του κτηρίου υπαγορεύτηκαν από την ανάγκη οπτικής επαφής με τον

αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης που βρίσκεται σε απόσταση μόλις 300 μέτρων, την ανάγκη πλήρους ανάπτυξης των αρχιτεκτονικών γλυπτών, κυρίως του Παρθενώνα αλλά και

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

την ανάγκη διατήρησης και ενσωμάτωσης στην αρχιτεκτονική του κτηρίου του τμήματος της αρχαίας πόλης που αποκαλύφθηκε στον χώρο κατασκευής του αρμονικά στο κτήριο του Μουσείου.

Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται σε τρεις ορόφους του Μουσείου, ενώ ένας ακόμη απλώνεται στη βάση του:

1. πρώτος εκθεσιακός χώρος

Ο πρώτος εκθεσιακός χώρος του Μουσείου βρίσκεται στο ισόγειο και περιλαμβάνει ευρήματα από τις πλαγιές (κλιτύες) της Ακρόπολης. Το δάπεδο της αίθουσας είναι γυάλινο και επιτρέπει τη θέαση της αρχαίας γειτονιάς στη βάση του Μουσείου ενώ η ανηφορική του κλίση παραπέμπει στην ανάβαση στον βράχο της Ακρόπολης

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiako-horoi/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

2. δεύτερος εκθεσιακός χώρος

Ο δεύτερος εκθεσιακός χώρος βρίσκεται στον πρώτο όροφο όπου ο επισκέπτης παρακολουθεί σε κυκλική πορεία, την ιστορία της κορυφής της Ακρόπολης από το 1400 π.Χ. έως τον 7^ο αι μ.Χ.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Στην κορυφή του κλιμακοστασίου που οδηγεί στον όροφο δεσπόζουν τα γλυπτά του Εκατοπέδου, του πρώτου μνημειακού ναού που οικοδομήθηκε στην Ακρόπολη, το 566 π.Χ.

Ωστόσο η περιήγηση ξεκινά από τα αριστερά των γλυπτών, όπου μέσα σε προθήκες παρουσιάζονται αντικείμενα που συνδέονται με το απώτερο παρελθόν της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-akropoli-stis-arhes-tis-istorias-tis>

Στην νότια πλευρά του ορόφου ανοίγεται η **αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης**. Πρόκειται για μια ευρύχωρη ολόφωτη αίθουσα, όπου εκτίθενται αρχιτεκτονικά γλυπτά και αφιερώματα από την Ακρόπολη του 6^{ου} και των αρχών του 5^{ου} αι. π.Χ. Το φυσικό φως που εισέρχεται από τα μεγάλα υαλοστάσια και τους φεγγίτες της οροφής δημιουργεί την αίσθηση του υπαίθριου χώρου και παραπέμπει στους εξωτερικούς χώρους του ιερού της Ακρόπολης, όπου ήταν στημένα τα γλυπτά στην αρχαιότητα.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-tis-arhaikis-akropolis>

Στη δυτική πλευρά του πρώτου ορόφου παρουσιάζονται αρχιτεκτονικά γλυπτά και μέλη από μνημεία που συμπεριλαμβάνονται στο οικοδομικό πρόγραμμα που σχεδίασε ο Περικλής τον 5^ο αι. π.Χ. για την Ακρόπολη, δηλαδή από τα **Προπύλαια**, τη μνημειακή είσοδο στην Ακρόπολη, τον **ναό της Αθηνάς Νίκης** και το **Ερέχθειο**.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/ta-alla-mnimeia-toy-programmatos-toy-perikli>

Συνεχίζοντας στη βόρεια πλευρά του ίδιου ορόφου ο επισκέπτης μέσα από αφιερώματα, αναθηματικές βάσεις, μαρμάρινα πορτρέτα και επιγραφές παρακολουθεί την ιστορική διαδρομή της Ακρόπολης από τον 5ο αι. π.Χ. έως και το τέλος της αρχαιότητας.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/apo-ton-5o-ai-ph-mehri-telos-tis-arhaiotitas>

3. τρίτος εκθεσιακός χώρος

Περνώντας από τον δεύτερο όροφο που φιλοξενεί χώρους αναψυχής και άλλες υπηρεσίες, ο επισκέπτης φτάνει στον τρίτο όροφο του Μουσείου, τον τρίτο εκθεσιακό χώρο, ο οποίος έχει διαμορφωθεί ειδικά για να υποδεχθεί τα γλυπτά του Παρθενώνα. Το **αίθριο** και η **Αίθουσα του Παρθενώνα** ακολουθούν

τον προσανατολισμό και τις διαστάσεις του ίδιου του

ναού. Στους εξωτερικούς τοίχους του κεντρικού κτιστού πυρήνα έχουν ενσωματωθεί οι ανάγλυφοι λίθοι της ζωφόρου, στη ίδια θέση με αυτή που είχαν στο μνημείο αλλά σε χαμηλότερο ύψος για καλύτερη θέαση. Ανάμεσα στις μεταλλικές κολώνες της αίθουσας, που έχουν τον αριθμό των κιόνων του Παρθενώνα, είναι αναρτημένες, ανά ζεύγη, οι μετόπες, ενώ οι μορφές των δύο αετωμάτων, τοποθετημένες

σε βάθρα σε αντίστοιχες πλευρές με εκείνες του ναού, είναι ορατές από όλες τις πλευρές. Η έκθεση συνδυάζει τα αυθεντικά μαρμάρινα γλυπτά με τα γύψινα αντίγραφα αυτών που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο ή σε άλλα μουσεία του εξωτερικού. Το **υαλοστάσιο** που περιβάλλει την Αίθουσα εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό και άμεση οπτική επαφή των γλυπτών με το μνημείο από το οποίο προέρχονται αλλά και τη σύγχρονη πόλη, μέρος της οποίας είναι το Μουσείο Ακρόπολης.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-toy-parthenona>

4. τέταρτος εκθεσιακός χώρος

Στη βάση του Μουσείου εκτείνονται τα ερείπια της αρχαίας αθηναϊκής συνοικίας που έφερε στο φως η **αρχαιολογική ανασκαφή** που προηγήθηκε της κατασκευής του.

Η ανασκαφή, που άνοιξε στο κοινό τον Ιούνιο του 2019, προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά μία γειτονιά που φιλοξένησε τη ζωή και τις δραστηριότητες του ανθρώπου από την 4η χιλιετία π.Χ. έως και τον 12ο αι. μ.Χ. Δρόμοι, σπίτια, λουτρά, εργαστήρια και τάφοι συνθέτουν μια περίπλοκη εικόνα αρχαιολογικών καταλοίπων, με καλύτερα διατηρημένα αυτά της ύστερης αρχαιότητας.

Η εμπειρία του επισκέπτη ολοκληρώνεται στο μικρό «**Μουσείο της Ανασκαφής**», που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2024. Οργανωμένο στις νότιες παρυφές της ανασκαφής, παρουσιάζει μέρος των αντικειμένων που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που γεννήθηκαν, έζησαν, εργάστηκαν και δημιούργησαν στη γωνιά αυτή της αρχαίας Αθήνας.

Περισσότερα για την ανασκαφή του Μουσείου Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-arhaiologiki-anaskafi>

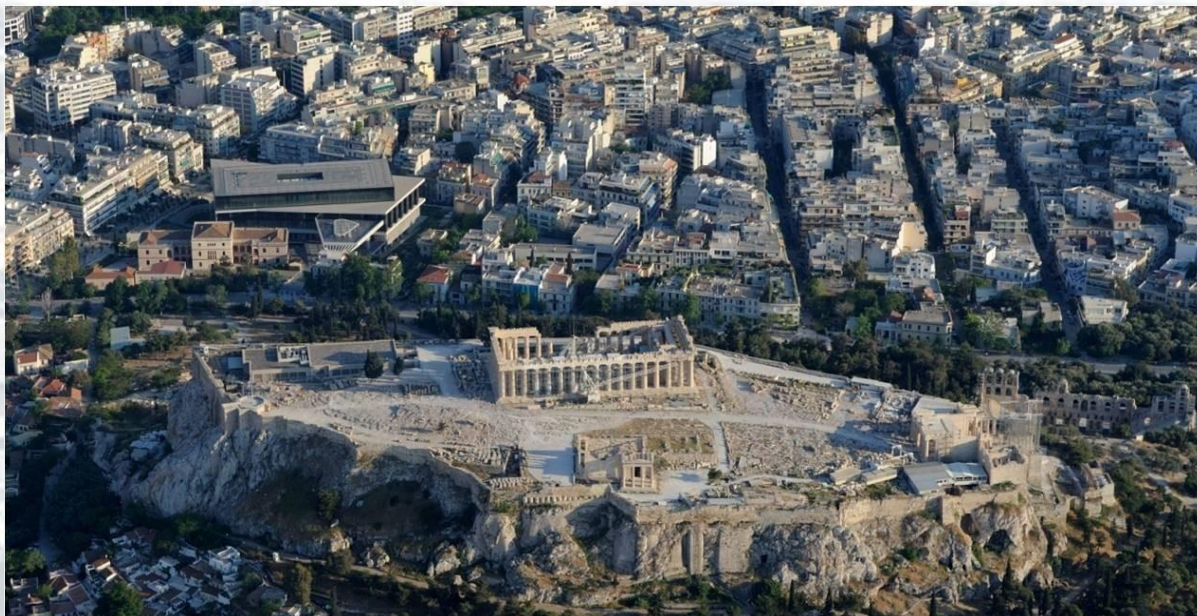
<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25147>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25146>

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Εποπτικό υλικό

Η Ακρόπολη και το Μουσείο Ακρόπολης σήμερα

Η Ακρόπολη κατά τη νεολιθική εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ακρόπολη κατά τη μυκηναϊκή εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

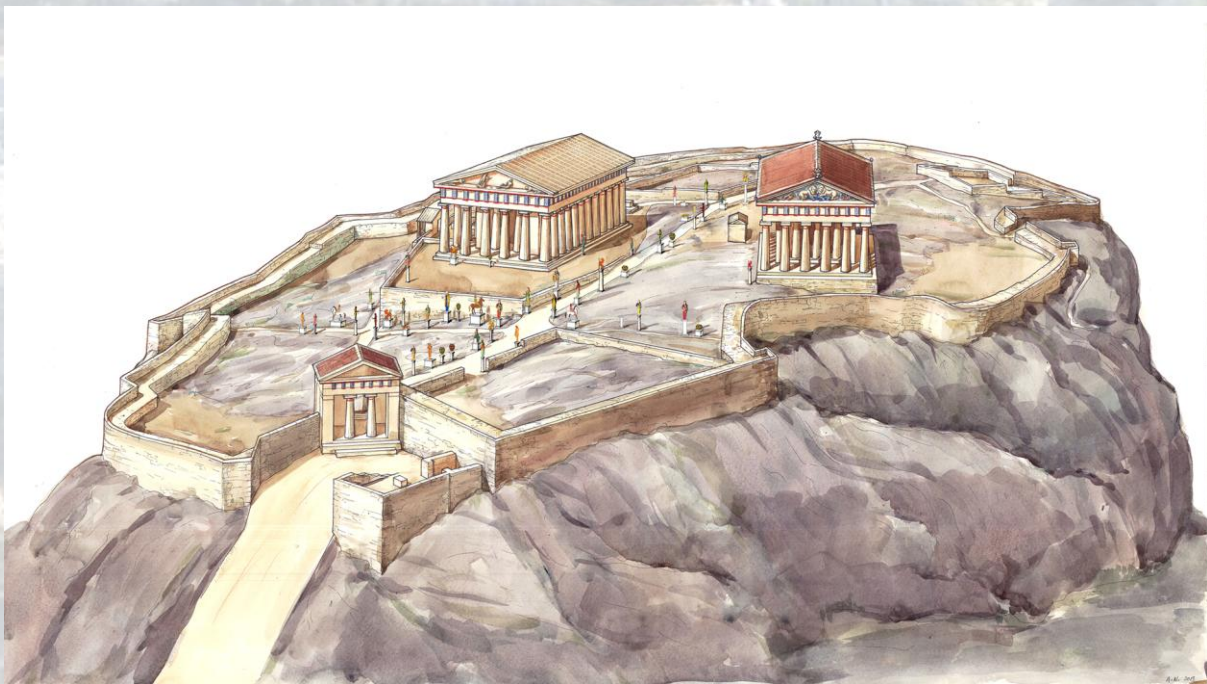
Η Ακρόπολη κατά τη γεωμετρική εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ακρόπολη κατά την αρχαϊκή εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Η Ακρόπολη με τους ναούς και τα αναθήματα κατά την αρχαϊκή εποχή (σχέδιο Α. Νίκας)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ακρόπολη λίγο πριν την περσική εισβολή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Η Ακρόπολη κατά την περσική εισβολή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ακρόπολη κατά την κλασική εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Η Ακρόπολη κατά τη ρωμαϊκή εποχή (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η Ακρόπολη κατά την οθωμανική κυριαρχία (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Η έκρηξη στον Παρθενώνα το 1687 που προκάλεσε ο Ενετός αρχιστράτηγος F. Morosini (σχέδιο Α. Νίκας)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Η αφαίρεση της Καρυάτιδας από το Ερέχθειο από τους απεσταλμένους του λόρδου του Έλγιν το 1803 (σχέδιο Κατερίνα Ψημμένου, Βασίλης Ψημμένος)

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Συμπεριφορά στο Μουσείο

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενημερωνόμαστε πριν από την επίσκεψη

Πριν από τον προγραμματισμό της επίσκεψής σας συμβουλευτείτε τη σχετική σελίδα στον ιστοχώρο του Μουσείου Ακρόπολης (<https://www.theacropolismuseum.gr/mathites-kai-ekpaideytikoi>). Σιγουρευτείτε ότι έχετε επιλέξει το πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στην εκπαιδευτική βαθμίδα των μαθητών σας και λάβετε τις βασικές πληροφορίες για αυτό (ώρες, διάρκεια κ.λπ.).

Ερχόμαστε στο Μουσείο 15' νωρίτερα

Φροντίστε να βρίσκεστε στο Μουσείο τουλάχιστον 15 λεπτά πριν από την προγραμματισμένη ώρα, ώστε το πρόγραμμα να ξεκινήσει εγκαίρως. Λάβετε υπόψη ότι η καθυστέρησή σας πιθανόν να προκαλέσει τροποποίηση του προγράμματος.

Προμηθευόμαστε το ομαδικό μας εισιτήριο

Κατά την άφιξή σας στο Μουσείο μεταβείτε στα Ταμεία για να παραλάβετε τα εισιτήρια σας. Θα πρέπει να αναφέρετε τον κωδικό κράτησης που σας έχει σταλεί και να επιδείξετε τον κατάλογο με τα ονόματα των μαθητών και των συνοδών καθηγητών.

Αφήνουμε στο βεστιάριο τα μεγάλα αντικείμενα

Προς αποφυγή καθυστερήσεων οδηγήστε το συντομότερο την ομάδα σας στο βεστιάριο των ομάδων, στο ισόγειο του Μουσείου, για να παραδώσει σακίδια πλάτης, μεγάλες τσάντες και πανωφόρια.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Φωτογραφίζουμε όπου επιτρέπεται

Η φωτογράφιση χωρίς φλας επιτρέπεται σε όλους τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης εκτός από την αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στον πρώτο όροφο του Μουσείου.

Δεν αγγίζουμε τα εκθέματα

Τα εκθέματα είναι σπάνια, πολύτιμα και αναντικατάστατα. Εξηγείστε στους μαθητές ότι τα περιεργάζονται, ρωτούν για αυτά αλλά δεν τα αγγίζουν για να μην προκληθεί ζημιά.

Δεν ενοχλούμε τους άλλους επισκέπτες

Εξηγείστε στους μαθητές ότι στο Μουσείο δεν πρέπει να ενοχλούν τους υπόλοιπους επισκέπτες. Μιλούν χαμηλόφωνα, δεν τρέχουν, δεν σπρώχνουν ο ένας τον άλλον και δεν απομακρύνονται από την ομάδα.

Τρώμε και πίνουμε έξω από τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης

Τα παιδιά μπορούν να κοιταξίσουν μόνο στους εξωτερικούς χώρους του Μουσείου. Αν το κάνουν πριν από το πρόγραμμα, υπολογίστε σωστά τον χρόνο, ώστε να μην υπάρξει καθυστέρηση.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Η ενασχόληση της σχολικής ομάδας με τη μουσειακή εκπαιδευτική δράση μετά το τέλος της επίσκεψης στο Μουσείο βοηθά να μετατραπεί η μάθηση από νοητική διαδικασία σε ζωντανό βίωμα. Παράλληλα προσφέρει ένα διάλειμμα από την τυπική εκπαίδευση, εγείροντας το ενδιαφέρον των παιδιών και ανοίγει νέους ορίζοντες. Έτσι, ολοκληρώνεται ουσιαστικότερα η μουσειακή εμπειρία και η συμμετοχή στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Μετά την επίσκεψή σας λοιπόν μπορείτε να επιλέξετε κάποιες από τις παρακάτω δράσεις ή οτιδήποτε θεωρείτε εσείς ότι θα ταίριαζε στην ομάδα των μαθητών σας.

1. Με αφορμή τη θεματική του προγράμματος **«Ακρόπολη: μια ιστορία δίχως τέλος»** μπορείτε να προτείνετε στους μαθητές σας μετά την επίσκεψη στο Μουσείο Ακρόπολης να φτιάξουν μια δική τους ιστορία για τη γειτονιά στην οποία μένουν. Χωρίζοντας σε ομάδες τη σχολική τάξη μπορείτε να τους ζητήσετε να κάνουν ένα **podcast** με τρεις ενότητες.
 - ❖ Η ιστορία της γειτονιάς σας στο χθες (παίρνοντας συνέντευξη από κατοίκους της γειτονιάς).
 - ❖ Η ιστορία της γειτονιάς σας στο σήμερα (παίρνοντας συνέντευξη από κάποιον υπάλληλο του δήμου ή τον ίδιο τον Δήμαρχο).
 - ❖ Η ιστορία της γειτονιάς σας στο αύριο (λέγοντας πως φαντάζονται την δική τους γειτονιά στο μέλλον).
2. Συχνά η **«ιστορία»** των συλλογών ενός Μουσείου μπορεί να συμπυκνωθεί στον χάρτη του Μουσείου ο οποίος καθοδηγεί τους επισκέπτες μέσα στους χώρους καθώς ενημερώνονται για το πώς να περιηγηθούν μέσα σε αυτό. Εμείς σας προτείνουμε να φτιάξετε με τους μαθητές σας έναν αντίστοιχο χάρτη του σχολείου σας βάζοντας όλα τα σημαντικά μέρη του αλλά και τις πιθανές εκδηλώσεις που έχουν σημαδέψει την ιστορία του σχολείου σας στο πέρασμα του χρόνου. Παρακάτω μπορείτε να βρείτε τον χάρτη του Μουσείου έτσι ώστε να εμπνευστείτε για τη δημιουργία του δικού σας χάρτη (<https://www.theacropolismuseum.gr/organosi-episkepsis> - χάρτης μουσείου).
3. Προκαλέστε τα παιδιά να αφηγηθούν διαφορετικά την ιστορία της Ακρόπολης και πως αυτή θα άλλαζε αν δεν συνέβαιναν συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα όπως η περσική εισβολή ή η έκρηξη του 1687.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

4. Χωρίστε τους μαθητές σε ομάδες και καλέστε τους να επιλέξουν μία από τις μορφές που είδαν κατά την επίσκεψή τους στο Μουσείο και να παρουσιάσουν με λεπτομέρεια την εικόνα του όπως αποδίδεται από τον καλλιτέχνη και τι στοιχεία μας δίνει για την εποχή του. Έπειτα με βάση τις πληροφορίες που έχουν για αυτά να παρουσιάσουν τις μορφές όπως θα εικονίζονταν σήμερα με τα σύγχρονα δεδομένα.

Σημείωση: Επιθυμώντας η μουσειακή εμπειρία των σχολικών ομάδων και η επικοινωνία Μουσείου - Σχολείου να μην περιορίζεται στη μεμονωμένη επίσκεψη, θα ήταν χαρά μας εάν μοιραζόσασταν μαζί μας τις όποιες δραστηριότητες πραγματοποιήσατε με αφορμή το πρόγραμμα και μετά από αυτό αλλά και τυχόν προβληματισμούς σας σχετικά με το παρόν υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση learning@theacropolismuseum.gr

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Για την Ακρόπολη

- Βαλαβάνης Π. (2013). *Η Ακρόπολη μέσα από το Μουσείο της*, Αθήνα, Εκδόσεις Καπόν.
- Βαλαβάνης Π. (2023). *Η ιστορία της Ακρόπολης*, Αθήνα, Εκδόσεις Καπόν.
- Βλασσοπούλου Χ. (2008). *Η Ακρόπολη των Αθηνών τα Μνημεία και το Μουσείο*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού.
- Μπρούσκαρη Μ. (2000). *Τα μνημεία της Ακρόπολης*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού. Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.
- Χωρέμη – Σπετσιέρη Α. (2010). *Ακρόπολη*. Αθήνα: Μίλητος.

Για το Μουσείο Ακρόπολης

- Ελευθεράτου Σ. (2020) *Μουσείο Ακρόπολης, Η ανασκαφή*. Αθήνα εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Παντερμαλής Δ., Ελευθεράτου Σ., Βλασσοπούλου Χ. (2013) *Μουσείο Ακρόπολης, Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Παντερμαλής Δ., Μάντης, Α. Χωρέμη Α. (2009) *Μουσείο Ακρόπολης, Σύντομος Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Tschumi B. (Ed.) (2009) *Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης*. Αθήνα: ΟΑΝΜΑ, ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.

Για τη μάθηση στο Μουσείο

- Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (Επιμ.) (2010). *Μουσεία και Εκπαίδευση*. Αθήνα: Νήσος.
- Καλεσοπούλου Δ. (Επιμ.) (2011) *Παιδί και εκπαίδευση στο μουσείο: Θεωρητικές αφετηρίες, παιδαγωγικές πρακτικές*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κόκκινος Γ. & Νάκου Ει. (Επιμ.) (2006). *Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Νάκου, Ει. (2001). *Μουσεία: εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Από τη σκοπιά της θεωρίας του υλικού πολιτισμού, της μουσειολογίας και της μουσειοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: Νήσος.
- Νάκου, Ει. (2009). *Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία*. Αθήνα: Νήσος.
- Νικονάνου Ν. & Κασβίκης Κ. (Επιμ.) (2008). *Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο*. Αθήνα: Πατάκης.
- Νικονάνου Ν. (2010). *Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Πατάκης.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Νικονάνου Ν. (Επιμ.) (2015). *Μουσεία και μαθησιακή εμπειρία στον 21ο αιώνα*. Ηλεκτρονική δημοσίευση. Ανάκτηση 14.03.2024 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/712>

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/apothetirio-ekpaideytikoy-periehomenoy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges>

Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών:

<https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/index.aspx>

<https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/chapters.aspx>